

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar: Kulturskoleutredningens betänkande En inkluderande kulturskola på egen grund

Ax – Amatörkulturens samrådsgrupp översänder härmed sina synpunkter och kommentarer till ovan angivna betänkande (SOU 2016:69).

Frågor besvaras av undertecknad på joohan.groth@amatorkultur.se eller 0708-23 57 11.

Med vänliga hälsningar
Ax – Amatörkulturens samrådsgrupp

Johan Groth, ordförande

Remissvar: Kulturskoleutredningens betänkande En inkluderande kulturskola på egen grund (SOU 2016:69)

Vad är Ax?

Inom Ax samlas 20 nationella förbund med mer än 312 000 medlemmar i 5800 lokalföreningar verksamma inom olika delar av den ideella kulturen. För Ax är det av central betydelse att kultur har en bred förankring i samhället och att utövandet är tillgängligt för alla.

Ax är en ideell samverkansorganisation som företräder medlemmarna i frågor som är av gemensamt intresse gentemot myndigheter, institutioner och organisationer.

Ax lyssnar på sina medlemmar för att förstå deras behov och förutsättningar, samarbetar med andra aktörer för att sprida medvetenhet och kunskap om den ideella kulturen och driver en tydlig agenda gentemot beslutsfattare och opinionsbildare.

Ax arrangerar medlemsmöten, konferenser och är en aktiv part i nationella samarbetsorgan som Civos och Ideell Kulturallians och i Amateo, ett europeiskt nätverk för ideell kultur. Ax bedriver ett kontinuerligt arbete för att ge politiker och beslutsfattare kunskap om och förståelse för den ideella kulturens betydelse för samhälle, hälsa och kreativa verksamheter.

Ax är en röststark arena för den ideella kulturens självklara plats i samhället och kulturpolitiken.

Ax allmänna utgångspunkter

Varje vecka utövar tiotusentals människor kultur i någon form. Det kan vara sång, musik, hantverk, spelkultur, dans, teater eller filmskapande. Ideell kultur är något som engagerar människor i alla åldrar och i alla delar av landet. Den ideella kulturen utgör en betydande andel av den ideella sektorn.

Ideell kultur är hälsa - allt fler studier visar att människor som utövar kultur i någon form mår bättre. Vissa arbetsgivare har till och med börjat erbjuda "kultur på recept". Ax är en aktör i arbetet med att öka folkhälsan.

Ideell kultur är demokrati - många väljer att utöva kultur i den demokratiska föreningens form. Ett starkt föreningsliv är en hörnsten i ett starkt och demokratiskt samhälle. Ax medlemsförbund engagerar människor i föreningslivet och bidrar till ett öppet och demokratiskt samhälle.

Ideell kultur är mångfald - sång, dans, musik, spel och teater finns i alla länder och i alla kulturer. Ax tar aktivt avstånd från dem som ser kulturen som särskiljande eller avgränsande. Ax medlemsförbund arbetar dagligen för mångfald och öppenhet.

Ax företräder en del av den ideella sektorn som engagerar många människor och som spelar en viktig roll i arbetet för hälsa, demokrati och mångfald.

Allmänna synpunkter på utredningen

Ax välkomnar den nationella samsyn som utredningen uttalar och uttrycker starkare behov av. Ax ställer sig bakom utredningens samtliga förslag: nationella mål, inrättande av ett nationellt kulturskolecentrum, bidrag till regional samordning, utvecklingsbidrag, tidsbegränsade verksamhetsbidrag, bidrag till nationell spetskompetens, nya utbildningsvägar omfattande kandidatexamen inom fler konstnärliga ämnen, anpassade ämneslärarutbildningar och en ny yrkesexamen som kulturskolepedagog samt projektbidrag till kulturskolerelaterad forskning.

Ax anser att en genomgående brist i utredningen är frånvaron av samband till den ideella sektorn och den ideella kulturutövningen. Den senare är i stor utsträckning en naturlig fortsättning på verksamheten och utövandet inom kulturskolan och mottagare av kulturskoleeleverna och deras kompetens. Kulturskolans lärare är, i många fall, även ledare inom den ideella kultursektorn. Vi inser givetvis att utrednings uppdrag omfattar just kulturskolans verksamhetsområde, men sambanden med ideell kultursektor är för många och starka för att lämnas därhän av kulturskoleutredningen. Denna hade vunnit på att göras i ett något bredare kulturperspektiv.

Kommentarer på utredningen

Nedan följer några mer ingående beskrivningar och förslag på delar av utredningen. Numret i rubriken hänvisar till motsvarande avsnittet i betänkandet.

2.1 Utredningens uppdrag

Ax anser att utredningen lite olyckligt har gjort en för snäv avgränsning av uppdraget. De faktorer och funktion som kulturrensurs som utredningen nämner att kulturskolan har är viktiga, inte minst som motiv för kommunpolitikens vilja att finansiera verksamheten. Detta gäller nog särskilt om staten nu går in och fastställer nationella mål för kulturskolan som inte tar hänsyn till dessa aspekter.

5. En inkluderande kulturskola på egen grund - utredningens grund för förslag

Frågan om hur rekryteringen av elever till klassiska orkesterinstrument kan stärkas har inte utretts tillräckligt. Det är en stor besvikelse då vi kan se att det idag är en stor del av det ideella kulturlivet. För att det ska fortsätta blomstra behöver rekryteringen förändras och stärkas. Rekryteringen till orkesterinstrument är inte enbart en fråga om professionella orkestrars överlevnad, utan i desto större grad för det breda orkesterlivet där barn och vuxna spelar på sin fritid. Orkesterspel är en traditionellt viktig form av kulturutövande och fritidsorkestrarna är mycket betydelsefulla för det lokala kulturlivet.

Att barn och unga idag väljer instrument eller kulturform de exempelvis ser på tv:n är en självklarhet. Om de inte blir presenterade för andra instrument eller kulturformer som kulturskolan erbjuder kommer eleven inte kunna välja utefter sin önskan utan bara efter yttre faktorer.

Ax anser att frågan bör föras över till en ny utredning och att regeringen under tiden hittar andra vägar att bromsa den negativa utveckling vi ser idag.

6.11.1 Arbetssätt och verksamhetsformer som utgår ifrån barns och ungas perspektiv

Utredningen beskriver varierad undervisning på nya verktyg men tankarna präglas av synen att kulturskolan är den enda aktören i samhället. Det stämmer inte. Utanför kulturskolan, men många gånger med kulturskolans verkamma lärare och elever, sker aktiviteter i föreningslivet. Helg- och lovkurser, läger- och kolloverksamhet är något som traditionellt hör föreningslivet till. Särskilt läger- och kolloverksamhet kräver andra kompetenser som inte nödvändigtvis finns inom kulturskolans personalgrupp, men som föreningslivet är van att hantera. Kulturskolan är en naturlig resurs i fråga om professionella och kunniga konstnärliga ledare för sådan verksamhet.

I detta sammanhang vore det en fördel om kulturskolan kunde tillhandahålla personal som en momsfri tjänst. Långt många fler uppdrag skulle kunna komma kulturskolans lärare till del om föreningslivet slapp hantera frågor om löneredovisning, skatt och moms.

Ax tycker det är bra att utredningen talar så mycket om att fånga upp och utgå från eleverna. Genom att organisera sig i föreningar kan elever få möjlighet att arbeta mer strukturerat och långsiktigt med inflytandefrågor. Tillfälliga inflytanderåd som kallas samman termin för termin eller år för år kommer att ha en startsträcka som kan minskas genom ett kontinuerligt föreningsarbete. Därför är ett aktivt föreningsarbete en mer långsiktig lösning. Föreningslivet är en stark demokratisk aktör. Med en stark koppling till elever på kulturskolan skulle demokratiutbildning således komma på köpet.

Att också utreda hur föreningslivet kan vara en resurs för kulturskolan vore också uppskattat anser ax. Vi är övertygade om att kulturskolan och föreningslivet kopplat till kulturskolan kan vara till varandras hjälp i många sammanhang.

7.4 Bidrag till regional samordning

Ax anser att bidraget till regional samordning måste kunna anpassas till länens olika geografiska och befolkningsmässiga storlekar samt antalet kulturskoleaktörer inom länet. Vi tror att att 10 miljoner kronor är lågt räknat.

7.6 Tidsbegränsat verksamhetsbidrag till kulturskola

Ax föreslår att detta bidrag inte ska vara tidsbegränsat.